

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2019-2022, 2020-2023
(skrajne daty)

Rok akademicki 2020/2021

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Gramatyka opisowa języka rosyjskiego Specjalności: język rosyjski i angielski w biznesie; translatoryka; język rosyjski i angielski w turystyce, język rosyjski i angielski w ruchu granicznym i obsłudze lotniska
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Katedra Rusycystyki
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Katedra Rusycystyki
Kierunek studiów	filologia rosyjska
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	I/2; II/3,4; III/5
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	rosyjski i polski
Koordynator	dr Anna Stasienko
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Zofia Czapiga, dr hab. A. Charciarek, prof. UŚ, dr Maria Puk, dr Anna Rudyk, dr Anna Stasienko

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
2	30	45							7
3	30	30							4
4	15	30							3
5	15	30							3
	90	135							17

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☒ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁAD - ZALICZENIE BEZ OCENY PO SEMESTRZE 2, 3, 4, 5

ĆWICZENIA - ZALICZENIE Z OCENĄ PO SEMESTRZE 2, 3, 4, 5

EGZAMIN PISEMNY PO SEMESTRZE 3 I 5

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

ZNAJOMOŚĆ PODSTAWOWYCH POJĘĆ LINGWISTYCZNYCH ORAZ PODSTAW SŁOWOTWÓRSTWA I MORFOLOGII JĘZYKA POLSKIEGO, NA KOLEJNYCH LATACH ZNAJOMOŚĆ PODSTAWOWYCH POJĘĆ LINGWISTYCZNYCH ORAZ ZAGADNIEŃ Z GRAMATYKI OPISOWEJ J. ROSYJSKIEGO OBJĘTYCH PROGRAMEM I I II ROKU STUDIÓW

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zapoznanie studentów z podstawami słowotwórstwa, kategoriami gramatycznymi rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, zaimka, czasownika oraz z niesamodzielnymi częściami mowy
C ₂	Zapoznanie studentów ze składnią rosyjską w zakresie syntaktycznych grup wyrazowych oraz struktury zdania pojedynczego.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student zna w zaawansowanym stopniu wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę z zakresu gramatyki opisowej języka rosyjskiego Student rozumie złożoność systemu gramatycznego języka rosyjskiego. Student zna podstawową terminologię filologiczną z zakresu słowotwórstwa, morfologii i składni w języku rosyjskim i polskim.	K_Wo1, K_Wo2, K_Wo3
EK_02	Student wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i wykorzystuje informacje związane z gramatyką opisową języka rosyjskiego Student samodzielnie dobiera odpowiednie źródła, z których może czerpać wiedzę dotyczącą gramatyki języka rosyjskiego. Student prezentuje wyniki własnej analizy używając specjalistycznej terminologii rosyjskiej lub polskiej	K_Uo1, K_Uo2, K_Uo6
EK_03	Student krytycznie ocenia posiadaną wiedzę w zakresie gramatyki języka rosyjskiego. i odbierane	K_Ko1, K_Ko2

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Semestr 2
1. Słowotwórstwo jako dyscyplina naukowa. Przedmiot, zadania i metody.
2. Ogólne pojęcia słowotwórstwa. Termin morfem, klasyfikacja morfemów.
3. Budowa morfologiczna i słowotwórcza wyrazu.
4. Sposoby derywacji.
5. Ogólne pojęcia morfologii. Znaczenia gramatyczne słów. Gramatyczne formy słów. Kategorie gramatyczne. Słowoforma a forma słowa. Paradygmat morfologiczny.
6. Części mowy jako leksykalno-gramatyczne klasy słów. System części mowy w języku rosyjskim. Samodzielne i niesamodzielne części mowy.
7. Rzeczownik jako część mowy. Ogólne pojęcie terminu rzeczownik. Leksykalno-gramatyczne klasy rzeczowników. Rzeczowniki własne i pospolite. Rzeczowniki konkretne, abstrakcyjne, zbiorowe i materiałowe. Rzeczowniki żywotne i nieżywotne.
8. Kategoria rodzaju rzeczowników rosyjskich. Znaczenie kategorii rodzaju. Wykładniki rodzaju. Rodzaj słów-skrótowców. Warianty rodzajowe. Rodzaj rzeczowników nieodmiennych. Stylistyczne wykorzystanie kategorii rodzaju.
9. Kategoria liczby rzeczowników rosyjskich. Znaczenie i gramatyczne środki wyrazu kategorii liczby. Rzeczowniki używane tylko w jednej formie liczby. Stylistyczne użycie liczby pojedynczej w znaczeniu liczby mnogiej. Stylistyczne użycie liczby mnogiej w znaczeniu liczby pojedynczej
10. Kategoria przypadku rzeczowników rosyjskich. Podstawowe znaczenia przypadków. Deklinacje rzeczowników i ich typy.
Semestr 3
11. Przymiotnik. Ogólne pojęcie terminu przymiotnik. Leksykalno – gramatyczne klasy przymiotników. Znaczenie przymiotników jakościowych. Znaczenie przymiotników relacyjnych. Znaczenie i formy przymiotników dzierżawczych. Przejście przymiotników relacyjnych w jakościowe i jakościowych w relacyjne.
12. Krótka forma przymiotników. Cechy gramatyczne formy krótkiej. Stylistyczne i semantyczne cechy wyróżniające formy krótkiej.
13. Stopniowanie przymiotników. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia wyższego. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia najwyższego.
14. Liczebnik. Ogólne rozumienie terminu liczebnik. Cechy gramatyczne liczebników: morfologiczne, syntaktyczne. Klasyfikacja liczebników.
15. Odmiana liczebników.
16. Zaimki. Ogólne rozumienie terminu zaimek. Klasy semantyczne zaimków (osobowe, zwrotny, dzierżawcze, wskazujące, pytające, względne, określające, przeczące, nieokreślone).
17. Odmiana zaimków.
Semestr 4
18. Czasownik. Ogólne rozumienie terminu czasownik. Bezokolicznik. Dwa tematy czasownika. Koniugacja czasowników.
19. Kategoria osoby i czasu. Charakterystyczne cechy tworzenia form osobowych niektórych czasowników.
20. Kategoria aspektu. Podstawowe znaczenia czasowników dokonanych i niedokonanych. Pary czasowników: dokonany – niedokonany. Tworzenie form aspektowych. Czasowniki jedno- i dwuaspektowe.
21. Kategoria strony. Podstawowe znaczenia. Strona czynna, bierna

i zwrotna.
22. Kategoria trybu. Formy trybu rozkazującego i przypuszczającego, ich budowa i znaczenie.
23. Imiesłowy przymiotnikowe. Sposoby tworzenia imiesłówów czynnych i biernych. Krótka forma imiesłówów.
24. Imiesłowy przysłówkowe – sposoby tworzenia.
25. Przysłówek. Tworzenie i stopniowanie przysłówków.
26. Przyimek – klasyfikacja i znaczenie przyimków.
27. Spójnik. Budowa morfologiczna i funkcje syntaktyczne spójników.
28. Semantyczne klasy partykuł. Partykuły formo- i słowotwórcze.
29. Kategoria stanu.
30. Wykrzyknik i wyrazy dźwiękonaśladowcze.
31. Analiza morfologiczna tekstu.
Semestr 5
32. Przedmiot składni. Wypowiedzenie, grupa wyrazowa, zdanie.
33. Związki i stosunki składniowe. Współrzędność, podrzędność; zgoda, rząd, przynależność.
34. Główne i drugorzędne człony zdania. Sposoby wyrażania podmiotu.
35. Typy orzeczeń i sposoby ich wyrażania.
36. dopełnienie i sposoby jego wyrażania.
37. Przydawka i sposoby jej wyrażania.
38. Okoliczniki i sposoby ich wyrażania.
39. Rozbudowa struktury zdania pojedynczego: wyodrębnienia, dopowiedzenia, wyrazy wtrącone, formy adresatywne, konstrukcje porównawcze.
40. Klasyfikacja zdań ze względu na cel. Klasyfikacja zdań ze względu na strukturę.
41. Zdania jednocłonowe – ich klasyfikacja

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Semestr 2
1. Ogólne pojęcia słowotwórstwa. Termin morfem, klasyfikacja morfemów.
2. Budowa morfologiczna i słowotwórcza wyrazu.
3. Sposoby derywacji.
4. Analiza słowotwórcza i morfologiczna wyrazu.
5. Ogólne pojęcia morfologii. Znaczenia gramatyczne słów. Gramatyczne formy słów. Kategorie gramatyczne. Słowoforma a forma słowa. Paradygmat morfologiczny.
6. Rzeczownik jako część mowy. Ogólne pojęcie terminu rzeczownik. Leksykalno-gramatyczne klasy rzeczowników. Rzeczowniki własne i pospolite. Rzeczowniki konkretne, abstrakcyjne, zbiorowe i materiałowe. Rzeczowniki żywotne i nieżywotne.
7. Kategoria rodzaju rzeczowników rosyjskich. Znaczenie kategorii rodzaju. Wykładniki rodzaju. Rodzaj słów-skrótowców. Warianty rodzajowe. Rodzaj rzeczowników nieodmiennych. Stylistyczne wykorzystanie kategorii rodzaju.
8. Kategoria liczby rzeczowników rosyjskich. Znaczenie i gramatyczne środki wyrazu kategorii liczby. Rzeczowniki używane tylko w jednej formie liczby. Stylistyczne użycie liczby pojedynczej w znaczeniu liczby mnogiej. Stylistyczne użycie liczby mnogiej znaczeniu liczby pojedynczej
9. Kategoria przypadku rzeczowników rosyjskich. Podstawowe znaczenia przypadków. Deklinacje rzeczowników i ich typy.

Semestr 3
10. Przymiotnik. Ogólne pojęcie terminu przymiotnik. Leksykalno – gramatyczne klasy przymiotników. Znaczenie przymiotników jakościowych. Znaczenie przymiotników relacyjnych. Znaczenie i formy przymiotników dzierżawczych. Przejście przymiotników relacyjnych w jakościowe i jakościowych w relacyjne.
11. Krótka forma przymiotników. Cechy gramatyczne formy krótkiej. Stylistyczne i semantyczne cechy wyróżniające formy krótkiej.
12. Stopniowanie przymiotników. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia wyższego. Znaczenie i formy wyrażenia stopnia najwyższego.
13. Deklinacja przymiotników. Typy odmiany przymiotników jakościowych i relacyjnych. Odmiana przymiotników dzierżawczych.
14. Liczebnik. Ogólne rozumienie terminu liczebnik. Cechy gramatyczne liczebników: morfologiczne, syntaktyczne. Klasyfikacja liczebników.
15. Odmiana liczebników.
16. Zaimki. Ogólne rozumienie terminu zaimek. Klasy semantyczne zaimków (osobowe, zwrotny, dzierżawcze, wskazujące, pytające, względne, określające, przeczące, nieokreślone).
17. Odmiana zaimków.
Semestr 4
18. Czasownik. Ogólne rozumienie terminu czasownik. Bezokolicznik. Dwa tematy czasownika. Koniugacja czasowników.
19. Kategoria osoby i czasu. Charakterystyczne cechy tworzenia form osobowych niektórych czasowników.
20. Kategoria aspektu. Podstawowe znaczenia czasowników dokonanych i niedokonanych. Pary czasowników: dokonany – niedokonany. Tworzenie form aspektowych. Czasowniki jedno- i dwuaspektowe.
21. Kategoria strony. Podstawowe znaczenia. Strona czynna, bierna i zwrotna.
22. Kategoria trybu. Formy trybu rozkazującego i przypuszczającego, ich budowa i znaczenie.
23. Imiesłowy przymiotnikowe. Sposoby tworzenia imiesłówów czynnych i biernych. Krótka forma imiesłówów.
24. Imiesłowy przysłówkowe – sposoby tworzenia.
25. Przysówek. Tworzenie i stopniowanie przysówek.
26. Przyimek – klasyfikacja i znaczenie przyimków.
27. Spójnik. Budowa morfologiczna i funkcje syntaktyczne spójników.
28. Semantyczne klasy partykuł. Partykuły formo- i słowotwórcze.
29. Kategoria stanu.
30. Wykrzyknik i wyrazy dźwiękonaśladowcze.
31. Analiza morfologiczna tekstu.
Semestr 5
32. Przedmiot składni. Wypowiedzenie, grupa wyrazowa, zdanie.
33. Związki i stosunki składniowe. Współrzędność, podrzędność; zgoda, rząd, przynależność.
34. Główne i drugorzędne człony zdania. Sposoby wyrażania podmiotu.
35. Typy orzeczeń i sposoby ich wyrażania.
36. dopełnienie i sposoby jego wyrażania.
37. Przydawka i sposoby jej wyrażania.
38. Okoliczniki i sposoby ich wyrażania.
39. Rozbudowa struktury zdania pojedynczego: wyodrębnienia, dopowiedzenia, wyrazy

wtrącone, formy adresatywne, konstrukcje porównawcze.
40. Klasyfikacja zdań ze względu na cel. Klasyfikacja zdań ze względu na strukturę.
41. Zdania jednocłonowe – ich klasyfikacja.
42. Analiza składniowa zdania pojedynczego.

3.4 Metody dydaktyczne

WYKŁAD: WYKŁAD PROBLEMOWY, WYKŁAD Z PREZENTACJĄ MULTIMEDIALNĄ, WYKŁAD Z PREZENTACJĄ MULTIMEDIALNĄ Z WYKORZYSTANIEM OFFICE 365

ĆWICZENIA: ANALIZA TEKSTÓW Z DISKUSJĄ, ROZWIĄZYWANIE ZADAŃ, DISKUSJA, GRY DYDAKTYCZNE

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć, kolokwium, egzamin, ew. karty pracy	w, ćw
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć, kolokwium, egzamin, ew. karty pracy	w, ćw
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład: Warunkiem uzyskania zaliczenia jest uczestnictwo w wykładach oraz otrzymanie co najmniej 70% punktów z testu zaliczeniowego.

Ćwiczenia: Warunkiem uzyskania zaliczenia jest aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium zaliczeniowych z poszczególnych bloków tematycznych (minimum 70% z każdego kolokwium). Po semestrze 3 i 5 egzamin, warunkiem jego zaliczenia jest uzyskanie min. 70% na teście egzaminacyjnym.

Skala ocen stosowana przy ocenie testu i kolokwium zaliczeniowego oraz testu egzaminacyjnego:

0% - 69,5% - ndst

70% - 80% - dst

80,5% - 85% - plus dst

85,5% - 90% - db

90,5% - 95% - plus db

95,5% - 100% - bdb

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
------------------	---

Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	225
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	30
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	190
SUMA GODZIN	445
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW W ECTS	17

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bałut S., Bielanin A., <i>Современный русский язык. Словообразование. Морфология, Ćwiczenia z komentarzem</i>, cz. 2., Rzeszów 1998. 2. Doros A., <i>Курс современного русского языка</i>, Warszawa 1988. 3. Gołubiewa A., Kuratczyk M., <i>Gramatyka języka rosyjskiego z ćwiczeniami</i>, Warszawa 2009. 4. <i>Gramatyka opisowa współczesnego języka rosyjskiego</i>, pod red. A. Bartoszewicza i J. Wawrzyńczyka, cz. 2, W. Zmarzer, <i>Leksyka. Słotwórstwo</i>, Warszawa 1987. 5. Дудников А.В., Арбузова А.И., Ворожбицкая И.И., <i>Русский язык</i>, Москва 1999. 6. Kowalska N., Samek D., <i>Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego</i>, Kraków 2008. 7. <i>Краткая русская грамматика</i>, под ред. Шведовой Н.Ю и Лопатина В.В., Москва 1989. 8. <i>Современный русский литературный язык</i>, под ред. Леканта П.А, Москва 1999. 9. A.Bielanin, Z.Czapiga, <i>Современный русский язык. Синтаксис</i>, ч.III, Rzeszów 1998. 10. <i>Gramatyka współczesnego języka rosyjskiego</i>, pod red. A.Bartoszewicza, J.Wawrzyńczyka, t.4, Warszawa 1987. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Современный русский язык</i>, под ред. Белошапковой В. А., Москва 1999. 2. <i>Современный русский язык</i>, под ред. Розенталя Д.Е., ч.1, <i>Лексика. Фонетика. Словообразование. Морфология</i>, Москва 1976. 3. <i>Современный русский язык. Теория. Анализ языковых единиц. В двух частях</i>, под ред. Дибровой Е.И., ч. 2, <i>Морфология. Синтаксис</i>, Москва 2001. 4. <i>Современный русский язык</i>, под ред. Д.Э.Розенталя, ч. 2, <i>Синтаксис</i>, Москва 1979

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej

